

מבט לאיראן

12 בנובמבר – 26 בנובמבר, 2017

עורך: ד"ר רז צימט

במוקד אירועי השבוע

◀ בעקבות שחרור העיר אלבוכמאל שבסוריה מידי דאעש וכיבוש העיר ראוה שבעיראק, **הכריזה איראן ב-21 בנובמבר על "ניצחון" במערכה נגד הארגון בסוריה ובעיראק**. הנשיא רוחאני הכריז בנאום בטלוויזיה האיראנית על "הסרת הרוע" ומפקד כוח קדס של משמרות המהפכה, קאסם סלימאני, שלח מכתב פומבי למנהיג איראן ח'אמנהאי, שבו בירך אותו על "הניצחון הגדול". סלימאני זקף את הניצחון לזכות התנגדותם של הממשלות והעמים בעיראק ובסוריה **ותפקידים המרכזי של חזבאללה והמיליציות העיראקיות והשיעיות במערכה**. במכתב תגובה הביע ח'אמנהאי את הערכתו לסלימאני והגדיר את הניצחון על דאעש "מכה קשה" למדיניות ארה"ב ובעלות בריתה באזור, שניסו באמצעות יצירת דאעש לחסל את "ההתנגדות האנטי-ציונית". **במערכת הפוליטית ובתקשורת האיראנית העצימו את דמותו של סלימאני**, שיבחו את פעילותו בניהול המערכה נגד דאעש והציגו אותו כאחראי המרכזי לתבוסת הארגון.

◀ בכירים איראנים ואמצעי תקשורת באיראן טענו, כי הניצחון על דאעש סיכל את מזימת ארה"ב ובעלות בריתה לכוון "מזרח תיכון חדש", שנועד לשרת את האינטרסים של המערב וישראל, ויוצר מציאות חדשה ונוחה יותר עבור איראן ו"ציר ההתנגדות". הם הדגישו, עם זאת, כי דאעש איבד אומנם את אחיזתו הטריטוריאלית, אך יוכל לבצע פעולות טרור ולהציב אתגר ביטחוני על מדינות האזור גם בעתיד.

◀ המערכה באלבוכמאל גבתה מחיר כבד מהכוחות האיראנים בסוריה. **שני קצינים בכירים ולפחות חמישה לוחמים במשמרות המהפכה** נהרגו בשבוע שעבר בקרבות בסוריה. במחצית נובמבר הגיע קאסם סלימאני לאזור אלבוכמאל ופיקד על הלחימה, שניהלו כוחות משמרות המהפכה, חזבאללה והמיליציות השיעיות בעיר לצד הצבא הסורי.

◀ **במישור המדיני ממשיכות איראן, רוסיה ותורכיה בהתייעצויות סביב מאמצי ההסדרה בסוריה**. נשיאי שלוש המדינות נפגשו בשבוע שעבר בסוצ'י שברוסיה ודנו בהתפתחויות בסוריה ובעקרונות ההסדר המדיני. קודם לכן נפגשו גם הרמטכ"לים של שלוש המדינות. בתוך כך, דחה מזכיר המועצה העליונה לביטחון לאומי של איראן, עלי שמח'אני, את ההערכות, כי תבוסת דאעש עלולה להוביל ליריבות בין איראן ורוסיה סביב תהליך ההסדרה. הוא ציין, עם זאת, כי יש לזכור שמעורבות רוסיה בסוריה החלה רק בשנת 2015, בעוד שאיראן ו"חזית ההתנגדות" פועלות בסוריה למן ראשית המשבר בינואר 2011. על רקע הסכם הפסקת האש בדרום סוריה, שנחתם לאחרונה בין ארה"ב ורוסיה, הצהיר שר החוץ הרוסי ב-14 בנובמבר, כי רוסיה לא הבטיחה להסיג את הכוחות הנתמכים על-ידי איראן מסוריה וכי נוכחות איראן במדינה היא לגיטימית.

◀ בעקבות החלטת הליגה הערבית לגנות את התערבות איראן בענייניה הפנימיים של מדינות האזור ולקבוע כי חזבאללה הוא ארגון טרור, מתחו בכירים איראנים ביקורת חריפה על הליגה וטענו, כי החלטתה נגד איראן וחזבאללה התקבלה בלחץ סעודי. הנשיא רוחאני האשים את הליגה בצביעות בטענה שלא עשתה דבר על מנת למנוע את פשעי דאעש ואת סבלם של אזרחי תימן תחת המתקפות האוויריות הסעודיות.

איראן מכריזה על "קץ דאעש"

◀ בעקבות שחרור העיר אלבוכמאל בסוריה מידי דאעש, הכריזה איראן ב-21 בנובמבר על תום עידן דאעש בסוריה ובעיראק. בנאום, ששודר בטלוויזיה האיראנית (21 בנובמבר), בירך הנשיא רוחאני את המנהיג העליון ח'אמנהאי, את הצבא האיראני, את משמרות המהפכה, את כוח קדס ומפקדו, קאסם סלימאני (Qasem Soleimani), ואת הדיפלומטים האיראנים על הניצחון על דאעש והצהיר, כי "הרוע הוסר" בחסד האל ובזכות מאבקם של עמי האזור. רוחאני טען, כי דאעש הוקם ונתמך על-ידי המערב, "המשטר הציוני" וכמה ממדינות האזור, וכי ראשי הארגון קיוו שהוא יתקיים באזור לאורך זמן. ערב יציאתו לפגישת הפיסגה עם נשיאי רוסיה ותורכיה בסוצ'י הדגיש רוחאני, כי הניצחון על דאעש אינו פותר את בעיית הטרור ודאעש, אך שולל מן הארגון את הבסיס הטריטוריאלי שלו (אירנ"א, 22 בנובמבר).

◀ מפקד כוח קדס של משמרות המהפכה, קאסם סלימאני, הכריז, אף הוא, על ניצחון במערכה נגד דאעש. במכתב פומבי למנהיג ח'אמנהאי פירט סלימאני את הפשעים, שבוצעו על-ידי הארגון בסוריה ובעיראק, הדגיש את חשיבות מנהיגותם של מנהיג איראן ח'אמנהאי ואיש הדת השיעי הבכיר בעיראק, איתאללה עלי סיסתאני, וציין כי הניצחון הושג בזכות התנגדות הממשלות והעמים בעיראק ובסוריה והתפקיד המרכזי, שמילאו חזבאללה והמיליציות העיראקיות ("הגיוס העממי") והשיעיות במערכה. סלימאני כתב, כי תבוסת דאעש ("הקבוצה האמריקאית-ציונית") באלבוכמאל והנפת דגל סוריה מבשרות את תום שליטת הארגון באזור ובירך את המנהיג העליון על "הניצחון הגדול" בשם המפקדים, הלוחמים ואלפי החללים והנכים מקרב האיראנים, העיראקים, הסורים, הלבנונים, האפגאנים והפקיסטאנים, שהקריבו את חייהם בהגנה על חייהם ועל כבודם של המוסלמים ועל המקומות הקדושים (פארס, 21 בנובמבר).

◀ במכתב תגובה בירך המנהיג העליון, עלי ח'אמנהאי, את סלימאני על הניצחון על דאעש והביע את הערכתו הרבה כלפיו. הוא ציין, כי חיסול "הגידול הסרטני" (דאעש) שירת לא רק את מדינות האזור ואת העולם המוסלמי, אלא את האנושות כולה. ח'אמנהאי הגדיר את הניצחון על דאעש מכה לא רק לארגון אלא למדיניות ארה"ב ובעלות בריתה באזור, שנועדה להצית מלחמה פנימית באזור, לחסל את ההתנגדות האנטי-ציונית, להחליש את המדינות העצמאיות ולאפשר ל"משטר הציוני" לשלוט באזור. הוא הדגיש, כי יש להמשיך בערנות ובמוכנות לנוכח האפשרות, שאלה שהשקיעו רבות בתכנון "המזימה", לא ישקטו גם לאחר תבוסת דאעש וינסו להקימו מחדש במקום אחר באזור או בצורה שונה (פארס, 21 בנובמבר).

"דאעש נזרק לפח הזבל של ההיסטוריה" (תסנים, 21 בנובמבר 2017).

- ◀ על-אכבר ולאיתי (Ali-Akbar Velayati), יועצו לעניינים בינלאומיים של המנהיג העליון, בירך על הניצחון על דאעש אך הזהיר מפני "מזימות חדשות" של תומכי הארגון, ובראשם ארה"ב, לערער את היציבות במזרח התיכון בעקבות תבוסתו. הוא ציין, כי ארה"ב, סעודיה וישראל מתכננות כבר שנים לכונן "מזרח תיכון חדש" ולהחליש את ההתנגדות על מנת לחזק את תחושת הביטחון של ישראל. ולאיתי העריך, כי דאעש ימשיך להפעיל טרור באזור ובמדינות אירופה גם לאחר קריסת "המדינה האסלאמית" (מהר, 20 בנובמבר).
- ◀ מזכיר המועצה העליונה לביטחון לאומי של איראן, עלי שמח'אני (Ali Shamkhani), התייחס בהרחבה לתבוסת דאעש בסוריה ובעיראק בריאיון שהעניק לטלוויזיה האיראנית (21 בנובמבר). הוא ציין, כי התערבות איראן במערכה נגד דאעש התפתחה בשלבים וכי אילו היתה נכנסת למערכה בכל כוחה למן היום הראשון, היה ניתן לסיים את המלחמה מהר יותר, אך להתערבות כזו היו משמעויות פוליטיות פנימיות עבור איראן. הוא הוסיף, כי גם תמיכת המערב בדאעש האריכה את המלחמה.
- ◀ שמח'אני הדגיש, כי דאעש איבדו אומנם את השטחים בהם שלטו, אך העריך, כי הארגון יוכל להמשיך ולהתקיים, לבצע פעולות טרור ולהציב איום ביטחוני, במיוחד לנוכח חזרתם הצפויה של חלק מפעיליו למדינות מהן הגיעו במערב, במרכז אסיה ובאזור.
- ◀ בהתייחסו לשיתוף הפעולה בין איראן ורוסיה בניהול המערכה בסוריה, אמר שמח'אני, כי יש כאלה הסבורים, שתבוסת דאעש תעורר יריבות בין איראן ורוסיה ויש אף כאלה באיראן הטוענים, כי רוסיה מרמה את איראן, אך אין הדבר כך. הוא ציין, כי רוסיה מילאה תפקיד פוליטי וצבאי יעיל במשבר בסוריה ואיראן השיגה את מטרותיה. הוא הוסיף, עם זאת, כי יש לזכור, שמעורבות רוסיה במשבר החלה רק בשנת 2015, בעוד שאיראן ו"חזית ההתנגדות" התערבו במשבר כבר מראשיתו בינואר 2011.

◀ שמח'אני התייחס לשיפור שחל ביכולות הצבאיות של איראן ושלוחיה באזור כתוצאה מהמערכה נגד דאעש ואמר, כי יכולותיהם של חזבאללה, המיליציות השיעיות בעיראק ו"כוחות ההתנגדות" בתימן אינן דומות כלל לאלה שהיו בידיהם בשנת 2011 (איסנ"א, 21 בנובמבר).

◀ ידאללה ג'ואני (Yadollah Javani), יועצו הבכיר של נציג המנהיג העליון במשמרות המהפכה, טען בריאיון לסוכנות הידיעות "מהר" (Mehr, 22 בנובמבר), כי הניצחון על דאעש בסוריה ובעיראק והגעתם של הכוחות הסורים והעיראקים לגבול המשותף בין שתי המדינות יוצרים "גיאוגרפיה של התנגדות" מגבולה המזרחי של איראן ועד לחופי הים התיכון. הוא ציין, כי האמריקאים יצרו את דאעש במטרה לכונן "מזרח תיכון אמריקאי", אך תוכניתם כשלה וכיום מתעצב מזרח תיכון חדש המבוסס על ההתנגדות. בסוריה ובעיראק הצליחו הכוחות העממיים להכשיל את מזימת האויבים, ובלבנון הפך חזבאללה לסמל של העוצמה הלאומית הלבנונית. ג'ואני הוסיף, כי מאמצי ארה"ב וסעודיה להחריף את המשבר בלבנון נובעים מהכרתן בכך, שאין להן עוד מקום בעתידה של לבנון.

"חיסול דאעש" (פארס, 22 בנובמבר 2017).

◀ העיתונות האיראנית בירכה על "תום עידן דאעש בסוריה ובעיראק" והעלתה על נס את התפקיד המרכזי, שמילא קאסם סלימאני בניצחון על "המדינה האסלאמית". במאמר דעה, שהתפרסם באתר "עצרי-איראן" (Asr-e Iran, 21 בנובמבר), נכתב, כי הניצחון על דאעש מבשר את ראשיתה של יריבות חדשה על השליטה באזור בין הציר האיראני-רוסי לציר בהנהגת ארה"ב המורכב ממדינות המערב וחלק ממדינות ערב.

◀ במאמר, שהתפרסם באתר הרדיקלי "משרק ניוז" (Mashregh News, 20 בנובמבר), נכתב, כי תבוסת דאעש לא רק הכשילה את המאמץ המערבי לחלק את סוריה ואת עיראק ולבודד את כוחות "חזית ההתנגדות" אלא יצרה לראשונה קשר יבשתי מטהראן דרך בגדאד, דמשק ובירות אל הים התיכון וכעת ניתן לצפות לשינוי מאזן הכוחות במערב אסיה ובעולם.

הכותרת הראשית בעיתון האיראני "אפכאר" (Afkar), 22 בנובמבר: "מלכות שלמה" (בפרסית: שלמה=סלימאן): "סוף דאעש, ראשית חיסולה של ישראל".

תגובות איראניות להחלטת הליגה הערבית נגד איראן וחזבאללה

◀ איראן מתחה ביקורת חריפה על החלטת הליגה הערבית בכינוסה בקהיר ב-19 בנובמבר לגנות את התערבותה של איראן בעניינים הפנימיים של מדינות האזור ולהכריז על חזבאללה כארגון טרור. בנואמו בטהראן, שבו הכריז נשיא איראן על הניצחון על דאעש, גינה רוחאני את הליגה הערבית ומתח ביקורת על שתיקתה הנמשכת לנוכח הפשעים, שביצע דאעש בשנים האחרונות. רוחאני אמר, כי כאשר הטרוריסטים של דאעש ערפו את ראשיהם של בני העם הסורי בחלב ואזרחי תימן הופצצו מן האוויר, לא עשתה הליגה הערבית דבר (פארס, 21 בנובמבר).

◀ סגן שר החוץ האיראני, חסין ג'אברי אנצארי (Hossein Jaber Ansari), אמר, כי החלטת הליגה הערבית התקבלה בלחץ סעודי ועומדת בסתירה למדיניותן של מדינות ערביות רבות להרחיב את קשריהן עם טהראן (האתר "דיפלומטיה איראנית", 20 בנובמבר).

◀ יועצו הצבאי הבכיר של מנהיג איראן, יחיא רחים צפוי (Yahya Rahim Safavi), הגדיר את הגדרת חזבאללה כארגון טרור על-ידי הליגה הערבית כ"בושה גדולה" (מהר, 21 בנובמבר).

◀ העיתונות האיראנית גינתה, אף היא, את החלטת הליגה הערבית. במאמר פרשנות, שהתפרסם ביומן הרדיקלי "כיהאן" (21 בנובמבר), נכתב, כי הליגה הוקמה על מנת לפעול נגד "המשטר הציוני", אך מאז כינונה לא עשתה דבר מלבד פרסום הצהרות חסרות ערך. הצהרתה האחרונה של הליגה נגד איראן וחזבאללה התקבלה בלחץ סעודי, נכתב ב"כיהאן", אך אין היא מסוגלת לעשות דבר מלבד לפרסם הצהרות נגד איראן.

המעורבות האיראנית בסוריה

◀ שני קצינים בכירים של משמרות המהפכה, ח'יראללה צמדי (Kheirollah Samadi) ועלי-רזא נט'רי (Ali Reza Nazari), נהרגו באל-בוכמאל. כמו כן נהרגו בשבוע שעבר חמישה לוחמים נוספים של משמרות המהפכה: ארבעה באלבוכמאל ואחד בעיר אל-מיאדין שבמחוז דיר א-זור.

קצין משה"מ ח'יראללה צמדי, שנהרג באלבוכמאל, לצד מפקד כוח קדס, קאסם סלימאני (דפאע ניוז, 19 בנובמבר 2017).

◀ מפקד כוח קדס של משמרות המהפכה, קאסם סלימאני (Qasem Soleimani), הגיע במחצית נובמבר לאזור העיר אל-בוכמאל, בה התנהל בשבועיים האחרונים קרב עז על המאחז האחרון של המדינה האסלאמית בסוריה. במהלך ביקורו נפגש סלימאני עם לוחמים במיליציה העיראקית השיעית "אל-נג'באא" הפועלת בחסות משמרות המהפכה והשתתפה במערכה לכיבוש העיר לצד צבא סוריה, חזבאללה ומיליציות שיעיות נוספות (איסנ"א, 16 בנובמבר). רשת "אל-מיאדין" הלבנונית דיווחה (19 בנובמבר), כי סלימאני פיקד באופן אישי על הכוחות השיעים, שנטלו חלק במערכה בעיר. חזבאללה והמיליציות השיעיות אמורות היו למלא תפקיד מפתח בכיבוש העיר וב"תמונת הניצחון" שלאחר הכיבוש. כוחות אלה אכן מילאו תפקיד מרכזי במתקפה הראשונה על העיר, אולם הם נהדפו על-ידי פעילי דאעש וספגו אבידות קשות. נראה כי רק הצטרפותו של צבא סוריה למערכה הביאה בסופו של דבר לכיבוש העיר, הגם שחלקם של איראן והכוחות השיעים קיבל בולטות רבה בכלי התקשורת.

קאסם סלימאני ופעילים במיליציה העיראקית "אל-נג'בא" באלבוכמאל (איסנ"א, 16 בנובמבר 2017).

◀ נשיאי איראן, רוסיה ותורכיה נפגשו ב-22 בנובמבר בסוצ'י שברוסיה על מנת לדון בהתפתחויות בסוריה ובעקרונות ההסדר המדיני. לפיסיגה קדמה פגישה של שרי החוץ של שלוש המדינות באנטליה שבתורכיה ב-19 בנובמבר. בנאומו בפיסיגה אמר הנשיא רוחאני, כי בעקבות תבוסת דאעש אין עוד תירוץ לנוכחות אנשי צבא זרים על אדמת סוריה ללא הסכמת ממשלתה הלגיטימית. הוא הדגיש, כי אזרחי סוריה יכולים כעת לנצל את התנאים החדשים שנוצרו בארצם על מנת לקבוע בעצמם את עתידם וכי הם לא יאפשרו לזרים להתערב בעניינים הפנימיים וייאבקו נגד כל צעד המנוגד לשלמותה הטריטוריאלית, לריבונותה המלאה, לאחדותה ולעצמאותה של ארצם. הוא הדגיש את הצורך בשיתוף פעולה בינלאומי בשיקום סוריה וביצירת סביבה בטוחה לחזרתם של הפליטים הסורים, שעזבו את ארצם בשנות המלחמה (אירנ"א, 22 בנובמבר).

פגישת הפיסיגה בסוצ'י (תסנים, 22 בנובמבר 2017).

◀ לקראת פגישת הנשיאים התקיימה בסוצ'י פגישה משולשת של הרמטכ"לים משלוש המדינות. לאחר הפגישה אמר רמטכ"ל איראן, מחמד באקרי (Mohammad Baqeri), כי לאחר תבוסת דאעש, אין כל הצדקה לנוכחות הכוחות האמריקאים בסוריה ועליהם לעזוב את המדינה. הוא ציין, כי איראן, רוסיה ותורכיה

הסכימו להקים עמדות ובסיסים צבאיים על מנת לשמור על הביטחון במחוז אדליב שבצפון-מערב סוריה (הטלוויזיה האיראנית, 21 בנובמבר).

◀ בתוך כך, הצהיר שר החוץ הרוסי, סרגיי לברוב, כי רוסיה לא הבטיחה להסיג את הכוחות הנתמכים על-ידי איראן מסוריה וכי נוכחות איראן בסוריה היא לגיטימית (רויטרס, 14 בנובמבר). דבריו נאמרו על רקע על רקע דיווחים, כי בהסכם הפסקת האש בדרום סוריה, שנחתם לאחרונה בין ארה"ב ורוסיה, התחייבה מוסקבה להוציא את האיראנים, חזבאללה והמיליציות השיעיות הנתמכות על-ידיה מאזור מוגדר בסמוך לגבול ישראל-סוריה.